

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено

На засіданні кафедри теорії та історії культури
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри проф. Альчук М.П.

**Силабус з навчальної дисципліни «СОЦІАЛЬНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ»,
що викладається в межах ОПШ першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 034 – культурологія**

Львів 2023 р.

СИЛАБУС КУРСУ
СОЦІАЛЬНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ
2023-2024 навчальний рік

Назва курсу	Соціальна культурологія
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань <u>03 гуманітарні науки</u> , спеціальність <u>034 культурологія</u>
Викладач (-і)	Король Наталя Мирославівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії та історії культури
Контактна інформація викладача (-ів)	Natalya.Korol@lnu.edu.ua тел. (032)-239-42-10 (кафедра теорії та історії культури)
Консультації по курсу відбуваються	кафедра теорії та історії культури, вул. Університетська, 1, ауд. 357
Інформація про курс	«Соціальна культурологія» є вибірковою дисципліною і складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 034 «Культурологія». Вона містить лекційний курс, семінарські заняття і самостійну роботу студентів, 3 кредити, 90 год. Для вивчення дисципліни передбачено три змістових модулі. Діагностують студентів поточним (впродовж семестру) і підсумковим (залік) контролем і оцінюють у 100 балів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс «Соціальна культурологія» має предметом вивчення теоретичні засади та практичні аспекти функціонування культурного виміру суспільства, закономірності соціальних зв'язків і відносин у сфері культури, сучасні вияви та тенденції розвитку соціокультурних інституцій. Знання студентів контролюють за якістю виступів на семінарських заняттях, індивідуальних завдань самостійної роботи, а також за якістю виконання контрольних модульних робіт. Діагностують студентів поточним контролем і оцінюють у 100 балів.
Мета та цілі курсу	Мета: ознайомити студентів з базовими аспектами взаємодії культурних та суспільних систем,

	<p>сприяти засвоєнню студентами головних концептуальних положень в сфері інтердисциплінарних студій з соціокультурної проблематики.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розглянути в процесі навчання головні теоретичні засади соціальної культурології; • висвітлити ключові аспекти функціонування культури в системі суспільства; • навчити студентів інтерпретувати характеристики соціокультурних систем в контексті виокремлення типів соціальності
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Болотова В.О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія». Харків : НТУ«ХП», 2017. 104 с. • Гіденс Е. Соціологія / пер. З англ. В. Шовкун, А. Олійник ; наук. Ред. О. Іващенко. Київ : Основа, 1999. • Лобанова А. С. Соціологія культури: навч. посіб. / А. С. Лобанова, І. В. Грабовець, Л. В. Кучерявенко. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2010. 131 с. • Погорілий О. Соціологічна думка ХХ століття. К.,1996. • Покуліта І.К. Соціологія культури для бакалаврів напряму підготовки 6.030101 „Соціологія”. Навчальний посібник. К.: Арістей, 2011. 136 с. • Скуратівський В. Етносоціальна культура як саморегульована система.– К.,1993. • Соціологія культури в новому тисячолітті: Навч.-метод. посіб. для викладачів та студентів. – Харків, 2002. • Соціологія культури : навч. посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін./ за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. Київ : Каравелла, Львів: Новий Світ-2000, 2002. • Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. К.: Heinrich Boll Stiftung, 2021. • Юрій М. Соціологія культури : навч. посібник. Київ : Кондор, 2006. 302 с. • Golka Marian, Socjologia kultury. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2007. • Kłoskowska Antonina. Socjologia kultury. Warszawa, PWN, 2007. • Kusio Urszula. Kulturowe wyzwania XXI wieku, (red.),Lublin; LTN, 2005. • Czerwiński Marcin. Kultura i jej badanie. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1985. • Rosamund Billington, Sheelagh Strawbridge, Lenore Greensides, Annette Fitzsimons. Culture and Society: Sociology of Culture. London: Bloomsbury Publishing, 1991. • Raymond Williams. The Sociology of Culture. University of Chicago Press, 1995. • Bryan S Turner, Karl Mannheim. Essays on the Sociology of Culture. London: Routledge, 2002.
<p>Тривалість курсу</p>	<p>3 кредити</p>

Обсяг курсу	90 аудиторних години 3 них: 32 годин лекцій 32 годин практичних занять 28 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент повинен: ЗНАТИ: <ul style="list-style-type: none"> • головні проблеми та ключові поняття соціального дискурсу культурного аналізу; • структурні елементи духовної діяльності як парадигмальної дефініції соціальної культурології; • типи соціальності як якісної характеристики функціонування соціокультурної системи. ВМІТИ: <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати інтердисциплінарний підхід при вивченні проблем взаємодії культури та суспільства; • аналізувати чинники та фактори функціонування соціокультурних систем; • узагальнювати фактологічний матеріал з вивченого предмету; • здійснювати компаративний аналіз соціокультурних вимірів епох в історичному розвитку типів соціальності.
Формат курсу	Очний
Теми	Подано у табличній формі схеми курсу «Соціальна культурологія»
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з соціології, соціальної філософії, філософії культури
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Проблемно-пошукові. Техніки опрацювання дискусійних питань. Метод проєктів і їх презентацій. Метод усного опитування.

Необхідні обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі інтернет.									
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання за курсом «Соціальні аспекти сучасної культури»: Загалом – 100 балів, з них:									
Поточне тестування та самостійна робота								Контролі		
Змістові модулі №1-2				Змістові модулі № 3-4						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	10	10	10	10	10			
Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS										
Оцінка ECTS		Оцінка в балах		За національною шкалою						
				Оцінка			Залік			
A		90 – 100		5	Відмінно		Зараховано			
B		81-89		4	Дуже добре					
C		71-80			Добре					
D		61-70		3	Задовільно					
E		51-60			Достатньо					
Питання до заліку <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура в соціумі: теоретичні засади (дефініція, структура, функції) 2. Культура як предмет гуманітарного дискурсу: соціологічний аспект 3. Соціологічні методи дослідження культури. 4. Просвітництво про культуру та суспільство. 										

5. Витоки суспільства та культури в теорії катастроф (А. Дж. Тойнбі).
6. Теорія еволюціонізму про соціокультурний розвиток.
7. Концепція креаціонізму в соціальній культурології.
8. Значення М. Вебера для соціальної культурології.
9. Е.Дюркгейм та його роль в становленні соціології культури.
10. „Присмерк Європи” О. Шпенглера як досвід соціокультурного аналізу.
11. Структурно-функціональний підхід до культури та суспільства.
12. Соціокультурна різноманітність традиційних суспільств.
13. Соціокультурні характеристики індустріального суспільства.
14. Соціокультурні характеристики зрілого індустріального суспільства.
15. Соціокультурні характеристики постіндустріального суспільства.
16. П.Сорокін як класик американської соціології культури.
17. Молодіжна субкультура сучасної України в контексті інших субкультур.
18. Поняття соціокультурної парадигми.
19. Проблема культурної ідентичності.
20. Змістовні елементи духовного життя суспільства: звичаї як зразки поведінки.
21. Норми як засіб добровільної та усвідомленої співпраці людей.
22. Цінності як засіб соціокультурного регулювання.
23. Знання як елемент культури.
24. Значення (сенси) як елемент культури.
25. Структурні компоненти духовної діяльності: міфологія.
26. Релігія в системі соціокультурного регулювання.
27. Ідеологія і культура.
28. Художня культура і наука як види духовної діяльності.
29. Соціокультурна сутність особистості.
30. Функції культури в суспільстві.
31. Соціокультурна стратифікація і субкультури.
32. Багатовимірний характер соціокультурної диференціації.
33. Динаміка культури. Різноманітність підходів до пояснення динаміки культури.
34. Типи культурних змін суспільства.
35. Джерела і фактори культурної динаміки.
36. Поняття соціокультурного інституту.
37. Держава і культура. Поняття культурної політики.
38. Культура і ринок.

	39. Структура саморегулювання культури. 40. Рольові уявлення в соціокультурних системах.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

1 семестр

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання	Завдання для самостійного опрацювання *
СОЦІАЛЬНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ					
I тижд. 4 год.	Культура в соціумі: теоретичні засади (дефініція, структура, функції)	Лекція/ семінар	Болотова В.О. Соціологія культури : конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія». Харків : НТУ«ХП», 2017. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій : підручник. - Львів : Кальварія, 2003	Соціологічні методи дослідження культури.	
II тижд. 4 год.	Культура і суспільство: основні концепції осмислення	Лекція/ Семінар	Czerwiński Marcin. Kultura i jej badanie. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1985. Frankfort-Nachmias Ch., Nachmias, D. Metody badawcze w naukach społecznych. Poznań: Zysk i S- ka, 2001. Leavy Patricia. Metoda spotyka sztukę : praktyki badawcze oparte na sztuce. Warszawa: Narodowe Centrum Kultury, 2018.	Концепція креаціонізму: сучасні виміри (пасіонарність)	Герої в історії (за Т. Карлейлем)
III тижд. 4 год.	Позитивізм і антропологічний поворот в гуманітаристиці «Маленька людина в сучасному світі»	Лекція/ Семінар	Луц У. Пурій Р. Планування щасливого життя. Щастя, яке ви можете спланувати (ratusha.lviv.ua) Гоулман Деніел, Девідсон Річард. Нове “Я”. Вплив медитації на свідомість, тіло й мозок. К.: Наш формат, 2019. Mindfulness: навіщо потрібна ця	Феномен маленької людини в сучасній культурі: дискурс інтерпретацій	

			практика і як її опанувати (happymonday.ua)		
IV тижд. 4 год.	Культура і соціум: цивілізаційний вимір.	Лекція/ Семинар	Бжезінський З. Велика шахівниця. К.: Фабула, 2019.	Зіткнення цивілізацій С.Хантінгтона: сучасний контекст.	Геополітичні детермінанти соціокультурного розвитку. «Велика шахівниця»
АСПЕКТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ					
V тижд. 4 год.	Структурні компоненти соціокультурної діяльності: міфологія, ідеологія, релігія, наука, мистецтво. 1/Наука: проблема дефініції. 2/Наука як соціокультурний феномен. 3/Функції науки 4/Соціальність науки 5/Кореляція науки з типом цивілізаційного розвитку	Лекція/ Семинар	Кочубей Н. Соціокультурна діяльність. Навч. посібник: https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/kochubej-n.v.-2015-socziokulturna-diyalnist.pdf Меднікова Г. Концепт культурної практики та його роль в трансформації сучасної культури // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. 2017. Вип. 37. С. 30-39. Руденко О.В. Погляд на науку як соціокультурний феномен / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. К., 2003. Вип. 49. С.21-24. Хокінг С. Теорія всього. Переклад з англійської: Ярослав Лебеденко. Харків: КСД, 2019. Хокінг С. Короткі відповіді на великі питання. Переклад з англійської: Микола Климчук. Харків: Вівсянка, 2019. Хокінг С. Про Всесвіт коротко. Переклад з англійської: Ярослав Лебеденко. Харків: КСД, 2020.	Пропагування науки: львівський контекст https://www.facebook.com/wikibibliotekalviv	Наука в сучасному суспільстві https://podtail.com/podcast/b35ea047/00/

			<p>Edward J. Hackett, O. Amsterdamska, M. E. Lynch and Judy Wajcman (Ed.) The Handbook of Science and Technology Studies. Third edition. London: The MIT Press, Cambridge Massachussetts. 2008, 1080 p.</p> <p>Evandro Agazzi. The Multiple Aspects of the Philosophy of Science https://philpapers.org/rec/AGATMA Science & Technology Studies (journal.fi)</p> <p>Sismondo Sergio. An Introduction to Science and Technology Studies. Blackwell Publishing, 2004. URL:sismondo 2004.pdf (ucl.ac.uk)</p>		
VI тижд. 4 год.	Структурні компоненти соціокультурної діяльності: ідеологія.	Лекція/ Семинар	<p>Губерський Л. В. Ідеологія як соціально-культурний феномен Філософські проблеми гуманітарних наук. Альманах. № 20 2011.С.6-10.</p> <p>Єрмоленко В. А. Плинні ідеології: ідеї та політика в Європі XIX-XX століть / Література та ідеологія : колективна монографія / [В. Агеєва, В. Єрмоленко, С. Іванюк та ін. ; наук. ред. та упоряд. Моренець В. П.] ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". Київ : [НаУКМА], 2017.</p> <p>Єрмоленко, Кебуладзе. Що таке нацизм? Kult: Podcast. https://www.youtube.com/watch?v=NcD4vVCvajI</p> <p>Єрмоленко, Кебуладзе. Що таке фашизм? https://www.youtube.com/watch?v=LGLnmckY54Y</p>	Ідеологія як чинник функціонування культури (одна на вибір)	
VII тижд.	Соціокультурна динаміка 1.Поняття соціокультурної	Лекція/ Семинар	Єрмоленко, Огаркова. Що таке імперіалізм? Kult: Podcast.	Феномен інформаційного	Кінець історії Френсіса Фукуями:

4 год.	<p>динаміки</p> <p>2. Джерела і фактори культурної динаміки</p> <p>3. Типи культурних змін суспільства</p> <p>4. Цивілізаційні типи соціальностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ аграрне суспільство ➤ індустріальне суспільство ➤ суспільство епохи “пост” 	<p>https://www.youtube.com/watch?v=XNfJ-_nVQKI&list=PL3B-eqbSFSCVGG52mH0WhqTJO-Yef86zn&index=1</p> <p>Мотиль О. Підсумки імперій: занепад, розпад і відродження (Imperial Ends: The Decay, Collapse, and Revival of Empires : [монографія]. Київ: Критика, 2009.</p> <p>Тегмарк Макс. Життя 3.0. Доба штучного інтелекту. К.: Наш Формат, 2019</p> <p>«Правила гри» #10 Рецепт нормальної демократії. Дуглас Норт. «Насильство та суспільні порядки». https://www.youtube.com/watch?v=gA9Jzhg-G-k&list=PLpXNW3lwgte_d7WspGAVkr40XOEew6jf_&index=12&t=3s</p> <p>Фукуяма Ф. Кінець історії та остання людина. URL: https://jak.koshachek.com/articles/chitat-i-bezkoshtovno-knigu-kinec-istorii-i.html</p> <p>Фукуяма Ф. Наше постлюдське майбутнє: Наслідки біотехнологічної революції // Fukuyama F. Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution. Farrar, Straus and Giteux. New York: Oxford University Press, 2002.</p> <p>Sorokin P. Social and Cultural Dynamics. A study of change in major systems of art, truth, ethics, law and social relationships. London and New York, Routledge, 2017</p> <p>Bell D. The coming of post-industrial</p>	суспільства (Е. Тоффлер).	сучасне переосмислення.
--------	---	---	---------------------------	-------------------------

			society: Aventure of social forecasting. NY: Basic Books, 1973		
VIII тижд. 4 год.	Соціокультурна стратифікація суспільства 1. Теорії соціокультурної стратифікації. 2. Види стратифікації. 3. Соціальна мобільність. 4. Рольові уявлення в культурі. 5. Феномен культурної ідентичності	Лекція/ Семинар	Берн Е. Ігри, у які грають люди. К.: КСД, 2021. URL: https://samoosvita.in.ua/erik-bern-lyudy-yaki-grayut-v-igry-korotkuj-zmist/ Вілкерсон І. Каста. Витоки наших невдовольень. К.: Лабораторія, 2021. Домаранська А. Соціокультурний вимір соціальної стратифікації українського суспільства / Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2015, 2. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: навч. посіб. Львів: "Магнолія 2006", 2009. Правила гри 2 сезон #7 Чому бабуся з України не робить росіянина українцем. https://www.youtube.com/watch?v=EnZhASX3VeE&list=PLpXNW3lwgte_d7WspGAVkr40XOEew6jf_&index=4 Рябчук Микола. Про боротьбу націоналістичної та радянської України Локальна історія. «Без брому». URL: https://www.youtube.com/watch?v=74U1D85J1Dw Українська ідентичність - Незалежність, Свобода, Гідність? Оксана Дарморіз Подкаст На Межі #26 https://www.youtube.com/watch?v=jhs-b1dr7MY Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості.	Ідентичність: світовий контекст (Ф.Фукуяма) Ідентичність: український вимір (М. Рябчук, Д. Судин)	Суспільна рівність: спроби реалізації Субкультури як культурний та суспільний феномен Рольові уявлення в культурі (Ерік Берн «Люди, які грають в ігри») Соціальний статус і соціальна роль. «Історія пихатості».

			К.: Наш формат, 2020. Шульга Р. Культурна ідентичність як простір психологічного комфорту особистості / Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2023, 1. http://stmm.in.ua/archive/ukr/2023-1/10.pdf		
IX тижд. 4 год.	Соціокультурні інститути та управління культурою 1. Соціальні інститути культури. 2. Культурні індустрії. 3. Управління культурою.	Лекція/ Семинар	Адорно Т., Е. Хоркгаймер “Діалектика просвітництва” 1947 Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. URL: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_1.php Філіна Т. Культурна політика держави в системі забезпечення культурних потреб людини. https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/15600 O'Connor J. From the Margins to the Centre: Cultural Production and Consumption in the Post-Industrial City // Popular Culture in the City , Vol 13, 1996.	Аналітичне дослідження: «Управління культурою: місто vs область (контент веб-сайтів)»	
X тижд. 4 год.	Соціокультурні інститути: український контекст	Колоквіум			
Сфери культури: соціальний аналіз					
XI тижд. 4 год.	Місто як соціокультурний феномен	Лекція/ Семинар	Р. Флорида «Криза урбанізму»	Соціологія міста.	Місто в художній літературі (В. Підмогильний, А. Кларк).
XII тижд. 4 год.	Книга і читання як соціокультурний феномен	Лекція/ Семинар	Рей Бредбері. «451° за Фаренгейтом»	Читання: соціологічні характеристики	Рей Бредбері. «451° за Фаренгейтом»
XIII	Музика як соціокультурний	Лекція/	Kłosowska Antonina. Socjologia	Музика і національна	Сучасна українська

тижд. 4 год.	феномен	Семінар	kultury. Warszawa, PWN, 2007. Kusio Urszula. Kulturowe wyzwania XXI wieku, (red.),Lublin; LTN, 2005.	ідентичність: український контекст	музика
XIV тижд. 4 год.	Соціологія мистецтва	Лекція/ Семінар	Golka Marian, Socjologia kultury. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2007. Kłoskowska Antonina. Socjologia kultury. Warszawa, PWN, 2007.	Сучасний український живорис	«Музи не мовчать»
XV тижд. 4 год.	Соціологія театру	Лекція/ Семінар	Kłoskowska Antonina. Socjologia kultury. Warszawa, PWN, 2007. Kusio Urszula. Kulturowe wyzwania XXI wieku, (red.),Lublin; LTN, 2005.	Т.Адорно. «Народження трагедії з духу музики»	Львівські театри (один на вибір)
XVI тижд. 4 год.	Підсумкове заняття	Колоквіум			